

KAZIM KARABEKİR EĞİTİM FAKÜLTESİ
Kazım Karabekir Faculty of Education

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ / ATATÜRK UNIVERSITY

KÂZIM KARABEKİR EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ
JOURNAL OF KÂZIM KARABEKİR EDUCATION FACULTY

Araştırma Makalesi

Doi: 10.33418/ataunikkefd.871762

DİLSEL YETERLİLİK ÖLÇÜTÜNE GÖRE ALMANCA YAZMADA HATA ANALİZİ

AN ERROR ANALYSIS OF WRITTEN TEXTS IN VIEW OF LINGUISTIC COMPETENCY IN GERMAN LANGUAGE

Aysel DEREGÖZÜ

İnönü Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Malatya, Türkiye,
e-posta: aysel.deregozu@inonu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-8371-8047

Bilal ÜSTÜN

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, Nevşehir,
Türkiye, e-posta: bustun@nevsehir.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-9490-3109

Başvuru Tarihi: 03.02.2021 Yayına Kabul Tarihi: 06.09.2021 Yayınlanma Tarihi: 30.12.2021

Atıf/Citation: Deregözü, A., & Üstün, B. (2021). Dilsel yeterlilik ölçütüne göre Almanca yazmada hata analizi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 43, 235- 253. Doi: 10.33418/ataunikkefd.871762

Öz

Bu çalışmanın amacı, Almanca öğretmeni adaylarının Almanca yazma konusunda yaptıkları hataların incelenmesi ve bunların hangi hata konuları altında yer aldıklarının belirlenmesidir. Bu amaç kapsamında, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Almanca Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 20 Almanca öğretmeni adayına üç tane yazma görevi verilmiş ve üretilen yazılı metinler incelenmiştir. Çalışmada, yazma görevlerine verilen yazılı yanıtlar içerik analizi yöntemi ile önceden belirlenmiş olan hata kategorilerine göre incelenmiştir. Bu kategoriler, Almanca Yazılı Anlatım Değerlendirme Ölçeği'nde yer alan dilsel yeterlilik ölçütü göstergeleri esas alınarak oluşturulmuştur. Hatalar, söz dizimi, biçimbilim, yazım hataları, noktalama hataları ve söz dağarcığı başlıkları altında incelenmiş ve tablolar halinde sunulmuştur. Elde edilen bulgular göstermektedir ki, yapılan hataların %43,8 oranında biçim bilim, %22,1 oranında söz dizimi ve %15,4 oranında yazım hataları kategorileri altında yapılmaktadır. Biçim bilim alanında en çok fiiller ile ilgili hatalar yapılmakta, söz dizimi kategorisinde ise basit cümlede sıralama hatalarına daha sık rastlanılmaktadır. Elde edilen bu bulgular ışığında, Almanca öğretmeni adaylarına cümle kuruluşu ve fiiller ile ilgili konularda destekleyici eğitimin verilmesi

önerilmektedir. Bilinen diller arasında yapılan yanlış aktarımların önüne geçmek için ise, karşılaştırmalı olarak Almanca, Türkçe ve birinci yabancı dil olan İngilizce arasındaki söz dizimi ve cümle kuruluşu arasındaki benzerlik ve farklılıklara değinilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Almanca, Öğretmen Eğitimi, Hata Analizi, Yazma

Abstract

The aim of this study is to analyse the errors in the written text produced by prospective German language teachers. Furthermore, it is aimed to examine under which categories these errors occur mostly. For this aim, three texts written by 20 prospective German language teachers studying in the department of German language teaching, Education faculty of Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Turkey were examined with content analysis method. The errors are categorized under the main categories syntax, morphology, orthographic, punctuation, and word knowledge. The findings revealed that most errors were made under the category morphology. 43.8% of the total errors could be categorized under this aspect. The second most occurring errors were related to syntax. 22.1% of total errors could be identified as syntax errors. The third most occurring errors were orthographic errors with 15.4%. Out of the findings it can be suggested to support prospective German language teachers especially in morphology and syntax. Furthermore, it is suggested to present morphology and syntax of German language in a comparative way, which may help learners' to be aware of similarities and diversities of Turkish, German and English languages.

Keywords: German Language, Error Analysis, Language Teacher Education, Writing

GİRİŞ

Son çeyrek yüzyılda gelişen ekonomik ve teknolojik koşullar eğitime olan yönelimi de artırmış, öğretmenlere ve öğretmenliğe duyulan ihtiyacın artmasına da sebep olmuştur. “Öğretmenlik mesleği, dünyada bilinen en eski mesleklerden biri olarak, toplumsal yaşamda gerekliliğine daha çok vurgu yapılan bir meslek dalı haline gelmiştir” (Boncuk, 2020). Öğretmenler, bireylerin ve toplumların çeşitli alanlardaki gelişmelerinde etkili ve yetkili roller oynamaktadırlar. “Eğitim kurumlarının görevlerini ve fonksiyonlarını yerine getirebilmesinde, verilen eğitimin kalitesinin ve niteliğinin yükseltilmesinde, bireylerin ve toplumların geliştirilmesinde öğretmenler anahtar pozisyondadır” (Recepoglu & Recepoglu, 2020). “Öğretmenler, mesleki konum olarak eğitim araştırmalarından ve bu araştırmaların doğurduğu politikalardan etkilenen ve bu politikaları alanda uygulamaya koyan yetkili bireylerdir” (Varış, 1973; akt. Yapucuoğlu & Gündoğdu, 2020). İçinde bulunduğumuz teknoloji ve iletişim çağı göz önüne alındığında yabancı dile duyulan ihtiyaçlar ışığında yabancı dil öğretmenlerinin ve yabancı dil eğitiminin diğer öğretmenlerden ve branşlardan ayrılabilceği söylenebilir.

Yabancı dil veya yabancı dil eğitimi denildiğinde tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de akla ilk olarak İngilizce ve İngilizce eğitimi gelmektedir. Almanya ile 1960’lı yıllardan itibaren süregelen işçi göçü politikaları ve Almanya’da yaşayan yaklaşık dört milyon Türk vatandaşı sayesinde gelişen Türkiye-Almanya ilişkileri, Almancanın Türkiye’de ikinci yabancı dil olarak kabul edilmesine sebep olmuştur. Bugün Türkiye’de 16 farklı üniversitede Almanca Öğretmenliği programları Almanca öğretmeni yetiştirmektedir (ÖSYM, 2020). Bu programlardan her sene yüzlerce Almanca öğretmen adayı mezun olmaktadır. Mezun edilen öğrencilerin niceliği önemli olduğu gibi niteliği de oldukça önemlidir. “Öğretmen nitelikleri ya da öğretmen yeterlilikleri kavramlarının yanı sıra öğretmenlerin sahip olması gereken özellikleri ifade etmek için etkili öğretmen, ideal öğretmen, iyi bir öğretmen gibi kavramların da kullanıldığı söylenebilir” (Gültekin, 2020). Sarier (2020) “eğitimde başarıyı yakalamak için eğitimin tüm unsurlarını en

yüksek düzeyde donanıma ve niteliğe sahip olması gerektiğini, eğitimin niteliğinin birçok unsura bağlı olduğunu ve öğretmenin de bu unsurlardan belki de en önemlisi olduğunu” ifade etmektedir.

Ancak, “Öğretmenlerin, hizmet öncesi dönemde aldıkları eğitimin niteliği ve kendilerini geliştirme çabaları doğrultusunda belirli konularda önemli artıları olabilirken ciddi eksiklikleri de bulunabilir” (Taş, 2020). Burada, öğretmenleri yetiştiren eğitim fakültelerine önemli görevler düşmektedir. “Eğitim sisteminin önemli bir ögesini oluşturan öğretmenlerin, öğrencilerini daha iyi yetiştirebilmeleri için bazı niteliklere sahip olmaları gerekmektedir” (İhsan, 2004; akt. Gültekin, 2020). Almanca eğitimi açısından bakıldığında bu niteliklerin meslek dersleri bağlamında pedagoji derslerine; alan dersleri bağlamında da yabancı dildeki dört temel dil becerisine karşılık geldikleri ifade edilebilir.

Coşkun (2009; akt. Karapınar, 2016) “ana dil ve yabancı dil öğretiminin temel hedeflerinin bireyin dil becerilerini geliştirmek olduğunu söyler ve dil becerilerini anlama ve anlatma becerileri olmak üzere ikiye ayırır”. Dinleme ve okuma becerileri anlamaya, konuşma ve yazma becerileri de anlatmaya yönelik beceriler olarak kabul edilir. “Dil becerilerinin kazandırılmasıyla, bireylere fikirlerini, duygu ve düşüncelerini sözlü ve yazılı olarak ifade etmeleri sağlanmaktadır” (Kılıç, 2019). Bu dört temel dil becerisinin kendine göre zorlukları olsa da Çakır (2010) yazma becerisini öğrencilerin ve öğretmenlerin en çok zorlandığı beceri olarak tarif etmektedir. Demir (2013, s. 86) de “yazma; dinleme, okuma, konuşmanın da olduğu dört temel dil becerisinin en son ve en zor kazanılanıdır” diyerek Çakır’ı desteklemektedir. Uyar (2016) da Demir ve Çakır’la benzer ifadeler kullanmakta, “yazma becerisinin bütün yönleriyle tam olarak anlaşılması ve yazılı anlatım becerisinin geliştirilmesi öğretmen ve diğer eğitim paydaşlarının önemli ve zorlu görevlerinden birisidir” diyerek yazma becerisinin zorluğuna vurgu yapmaktadır. Yazma becerisi dersi YÖK’ün ortak programı çerçevesinde tüm Almanca Öğretmenliği programlarında okutulmaktadır. “Yabancı dil öğretimi sürecinde öğrencilerin edinmesi gereken dört temel beceriden biri olan yazma becerisinin geliştirilmesi için özellikle yabancı dil eğitimi verilen bölümlerde veya yabancı dil hazırlık sınıflarında farklı isimler altında yer almaktadır” (Çakır, 2010).

“Yazma; duygu, düşünce, istek ve olayların belli kurallara uygun olarak birtakım sembollerle anlatılması; düşünceyi, duyguyu, olayı, tasarlanana, görülüp yaşananları yazı ile anlatmak; binlerce yılda oluşmuş şekil ve sembollerin uzun tekrarlar sonucu öğretilmesiyle duygu ve düşüncelerin kurallara uygun olarak ifade edilmesi becerisidir (Demir, 2013). Tiryaki ve Demir (2016) ise yazma becerisini, “bireylerin olayları gözlemleyip verileri düzenlemesiyle oluşan analiz, sentez ve değerlendirme gibi üst düzey bilişsel becerileri kullanmaya olanak sağlayan bir süreç” olarak tanımlamaktadırlar. Can ve Topçuoğlu Ünal (2019) ise yazma becerisine farklı bir boyuttan bakarak yazma becerisini “bireyin sosyal ve psikolojik gelişimini etkileyen, kişilik gelişimine katkı sağlayan ve bireyler arası iletişimi sağlamaktaki aracılığı ile toplumların oluşmasına katkı sağlayan ve geliştirilmesi gereken bir beceri olarak tanımlamaktadırlar.

Yukarıda farklı şekillerde tanımlanan yazma becerisinin kolay bir şekilde edinilemeyeceği ve hata yapmaya elverişli bir beceri olduğu söylenebilir. Hata sözcüğü Türk Dil Kurumu Sözlüğünde “istemeyerek ve bilmeyerek yapılan davranış” olarak tanımlanmaktadır. Gürler (2019) hatayı, “öğrenenin bilgi eksikliğinden kaynaklandığını” belirtirken, Özkayran (2019) ise hataların hedef dildeki eksik yetkinlik nedeniyle ortaya çıktığını ve öğrenmenin kaçınılmaz bir parçası olduğunu ifade etmektedir. Çetinkaya da

(2015) konuya Özkayran'a benzer şekilde yaklaşmakta, "yabancı dil öğrenim sürecinde hedef dili öğrenen öğrencilerde bilgi eksikliğinden ya da yetersiz öğrenimden kaynaklı dizgesel sapmalar oluştuğunda hataların ortaya çıktığını" belirtmektedir. Ziahosseiny (1999; akt. Gedik, 2019) hataları, "oluş ya da kaynak sebebi öğrenilen hedef dil/ yabancı dil olan hatalar ve oluş ya da kaynak sebebi anadili olan hatalar şeklinde iki temel neden üzerine sınıflandırırken; Keshavarz (1999; akt. Gedik, 2019) ise hataları yazımsal hatalar, sözlüksel-anlamsal hatalar ve dilbilgisel hatalar olarak üç ana başlık altında sınıflandırmaktadır.

Türkiye'de Almanca yazmada yapılan yanlışları ele alan çalışmalar ise, ana dilleri Türkçe olan öğrencilerin Almanca öğrenirken yaptıkları hataların ortaya konulmasında önemli ipuçları sunmaktadır. Bu çalışmaların örnekleme, hata analizinde uygulanan yol ve bulgular Almanca yazmada öğrencilerin zorlandıkları konuları göstermektedir. Hataların analizinin, yapılan hataların bir daha tekrarlanmaması açısından bir araç görevi görebileceği söylenebilir.

Erdoğan (2011) Selçuk Üniversitesi'nde Almanca hazırlık eğitimi alan Alman Dili Edebiyatı öğrencilerinin yazdıkları metinlerdeki hataları incelemiş ve en çok cümle dizimi alanında yapıldığını tespit etmiştir. Epçeli (2011) Trakya Üniversitesi Almanca öğretmenliği ve Almanca Mütercim Tercümanlık lisans öğrenimine geçebilmek için Almanca hazırlık eğitimi alan öğrencilerin, yıl sonunda B2 seviyesinde yapılan yazma sınavındaki dilbilgisi hatalarını incelemiştir. Oflaz ve Bolat (2012) ise, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Alman Dili eğitimi Anabilim Dalında öğrenim gören 1. sınıf öğrencilerinin ana dili ve İngilizce kaynaklı girişim kaynaklı hatalarını incelemektedir. Öğrencilerin, yazma Becerileri I dersi kapsamında, kişi tasviri, hayat tecrübeleri, yer tasviri ve mutluluk gibi işlenen konulardan yola çıkarak yazılan kompozisyonlardaki hatalar değerlendirilmiştir. Çevik (2015) ise, "Almanca Hazırlık Öğrencilerinin Yazılı Anlatım Yanlışlarının Çözümlemesi" adlı doktora tezinde, Ankara Üniversitesi'nde Almancada zorunlu hazırlık eğitim gören 28 Alman Dili Edebiyatı öğrencisinin yazma dersi kapsamında oluşturdukları kompozisyonlarda hataları incelemektedir. Öğrencilerin en çok biçimbilim konusunda yanlış yaptığı (%54.47) saptanmaktadır. Biçimbilim altında ise, en çok fiile bağlı yanlışlar yapılmaktadır (%26). Hataların en önemli kaynağının Türkçe ve Almanca arasında yapılan aktarımlar olduğu ifade edilmektedir. "Öğrencilerin en çok dil bilgisi ile ilgili biçim bilim ve söz dizimi ile ilgili bildikleri dil ve Almanca arasında aktarım yaptıkları ve bu aktarımı yaparken iki dil arasındaki farkı ayırt edemeyerek, seçme yanlış başta olmak üzere çeşitli yanlışlar yaptıkları ortaya çıkmaktadır" (Çevik, 2015). Kırmızı (2016) Elâzığ Üniversitesi'nde Alman Dili Edebiyatı bölümünde öğrenim gören 25 öğrenciye "Elâzığ hakkındaki düşünceleriniz nedir? Konulu 250 – 300 kelimelik bir kompozisyon yazma görevi vermiş ve öğrencilerin yaptıkları hataları incelemiştir. Kompozisyonlar, dilbilgisi, söz dizimi, sözcük seçimi ve yazım – noktalama yanlışları açısından değerlendirilmiştir. Hatalar, olumsuz aktarım yanlışları ve dilsel gelişim yanlışları altında irdelenmiştir. Kompozisyonlarda yapılan hataların %73'ünün dilbilgisi, %9,3'ünün sözdizimi, %12'sinin kelime seçimi ve %5,7'sinin yazım ve noktalama hataları oldukları tespit edilmiştir. Yapılan hataların nedenleri ise, dil bilgisel hatalarda %35 oranında gelişimsel, yazım – noktalama hatalarında %23, kelime seçimindeki hataların %40 ve söz dizimi hataların %40 oranında olumsuz aktarım etkisi olarak açıklanmaktadır. Kırmızı (2016) öğrencilerin dilsel beceriden çok Almanca dilbilgisini edindiklerini tespit etmektedir. Bundan dolayı, öğrencilerin dilbilgisinden çok dilsel becerilerinin geliştirilmesi gerektiğine vurgu yapmaktadır. Uçar (2020) Necmettin Erbakan Üniversitesi Turizm

Fakültesi Turizm Rehberliği ve Turizm İşletmeciliği bölümünde öğrenim gören A1 seviyesinde 100 öğrenciye Türkçe'den Almanca'ya tercüme soruları sorulmuş ve yaptıkları hataları incelemiştir. Hatalar, yazım kuralları, cümle dizimi, özne yüklem uyumu, tanımlılık seçimi ve tanımlılık çekimi konuları altında ele alınmıştır. Öğrencilerin en çok yazım hatası yaptıkları tespit edilmektedir.

Yapılan çalışmalar incelendiğinde, üç tanesinin örneklemini Alman Dili Edebiyatı öğrencilerinin oluşturduğu, bunlar arasında iki çalışmada (Çevik, 2015; Erdoğan, 2011) Alman Dili Edebiyatı bölümünün hazırlık öğrencisi, bir tane çalışmada ise Alman Dili Edebiyatı programına devam eden öğrencilerin yazma hataları incelenmiştir (Kırmızı, 2016). Bir çalışma ise Turizm İşletmeciliği programı öğrencileri ile yapılmıştır (Uçar, 2020). Alan yazın taramasında Alman Dili Eğitimi programı öğrencilerinin hatalarını inceleyen bir tane çalışmaya rastlanılmıştır (Oflaz ve Bolat, 2012). Epçeli'nin (2011) çalışmasında ise, Almanca öğretmenliği ve Almanca Mütercim Tercümanlık lisans programı hazırlık öğrencilerinin yazılı çalışmaları dilbilgisi açısından incelenmektedir. Almanca öğretmenliği lisans programında eğitim gören öğretmen adaylarının Almanca yazmada hatalarını inceleyen çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Henüz eğitimi almakta olan Almanca öğretmeni adaylarının yazılı çalışmalarının hata çözümlemesi yoluyla incelenmesi ise, onların dilsel açıdan durumunun belirlenmesi, ihtiyaçlarının tespit edilmesi ve ihtiyaç duyulan konularda gerekli desteklerin sunulmasına katkı sağlaması açısından önemlidir. Nitekim, hataların tespit edilmesi, öğrenci ihtiyaçlarının belirlenmesini sağlayacaktır. Hataların önlenmesi ile, dilsel açıdan yetkin Almanca öğretmenlerinin yetişmesine olanak sağlayacaktır.

Bu bağlamda bu çalışmada, Almanca öğretmenliği lisans programında eğitim alan öğrencilerin yazdıkları Almanca metinlerdeki hataların incelenmesi ve öğrencilerin en çok hangi hata türlerini yaptıklarının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda aşağıda sunulan araştırma sorusuna cevap aranmaktadır:

1. Almanca öğretmeni adayları Almanca yazmada söz dizimi, biçimbilim, yazım hatası, noktalama ve söz dağarcığı açısından hangi konularda hata yapmaktadır?
2. Almanca öğretmeni adayları Almanca yazmada söz dizimi, biçimbilim, yazım hatası, noktalama ve söz dağarcığı açısından yaptıkları yanlışların toplam sayısı ve oranı nedir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi ile yazılı görevlere verilen yanıtlar incelenmiştir.

Çalışma Grubu

Çalışmaya, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi B1 düzeyinde Genel Almanca dersleri alan 1. ve 2. sınıf öğrencisi olan 20 Almanca öğretmeni adayı katılmıştır. Öğrenciler, basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Bu şekilde, "Her bir örnekleme birimine eşit seçilme olasılığı" (Büyüköztürk vd., 2013) verilmiştir. Uygulama, 2020 – 2021 eğitim- öğretim yılı güz döneminde yapılmıştır. Katılımcılardan, 16'sı kadın, 4 tanesi ise erkektir. 10 katılımcı Almanca 1. sınıf, 10 katılımcı ise Almanca

2. sınıf öğrencisidir. Katılımcıların hiçbiri Almanya’da bulunmamıştır ve Almancayı Türkiye’de öğrenmiştir. Katılımcıların yaşları 19 ile 20 arasında değişmektedir. Katılımcıların birinci yabancı dilleri İngilizce, 2. yabancı dilleri ise Almancadır. Dilsel, eğitsel ve sosyo – kültürel açıdan öğrencilerin düzeylerinin birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Veri Toplama Araçları

Almancada yazmada yapılan hataların belirlenmesi amacıyla katılımcılara Goethe Zertifikat (Goethe Zertifikat, 2015) sınavından örnek yazma alıştırmaları kullanılmıştır. Bu kapsamda 3 tane yazma görevi seçilmiştir. Birinci alıştırmayı özetlemek gerekirse, öğrenci bir hafta önce doğum gününü kutlamıştır. Ancak arkadaşı hasta olduğu için kutlamaya katılamamıştır. Öğrenci, doğum gününe katılamayan arkadaşına, 80 kelimelik bir e-posta yazması istenmektedir. E-postada değinilmesi gereken konular arasında kutlamanın nasıl geçtiği ve nedeni ile birlikte en beğendiği hediye bulunmaktadır. Ayrıca e-postayı gönderdiği arkadaşını da bir buluşmaya davet etmesi gerekir. E-postayı yazarken dikkat edilmesi gereken noktalar ise, doğru hitap, giriş, sıralama, değinilmesi gereken noktalar ve sonuç kısmına yer verilmesidir.

İkinci yazma görevi ise, öğrencinin televizyonda izlediği “Kişisel bağlantılar ve İnternet” konulu tartışmaya yönelik kendi fikri/ görüşünü yazmasıdır. Yönergede bu konuda ayrıca yönlendirici bir bilgi de yer almaktadır. “İzlediğiniz bir tartışma programı sonunda televizyonun web sitesinde izleyicilerden birinin programa ilişkin şöyle bir görüşünü okudunuz: Kişisel buluşmaların giderek azalmasını kötü buluyorum. Arkadaşlar çoğunlukla birbirinden uzakta ikamet ediyor ve bu durum internet kullanımını zorunlu kılıyor. Ama İnternetteki buluşmalar kişisel buluşmaların yerini tutamaz.” (Goethe Zertifikat, 2015). Öğrenci, verilen bu bilgi ışığında kendi görüşünü yazması istenmektedir.

Üçüncü yazma görevi ise, şu şekildedir: Katıldığınız bir kursun müdürü sizi bir görüşmeye davet etmektedir. Ancak belirtilen gün ve saatte işiniz var ve görüşmeye gidemeyeceksiniz. Kursun müdürüne bir e-posta yazarak nazik şekilde özür dileyin ve neden görüşmeye gidemeyeceğinizi açıklayın. E-posta en az 40 kelimedenden oluşmalı ve hitap, selamlama ve sonuç kısmı yazılmalıdır (Goethe Zertifikat, 2015).

Verilerin Toplanması

Öğrencilere, yukarıda ifade edilen üç yazma görevi verilmiş ve metinleri yazmaları için 45 dakika süre verilmiştir. Öğrencilere, yazma öncesinde yazılı metinlerin not olarak puanlandırılmayacağı ifade edilmiş, yazarken not kaygısı yaşamadan rahat bir yazma ortamı sağlanmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlilik

Geçerlik, “Ölçülmek istenilen özelliğin başka özelliklerle karıştırılmaksızın ölçülebilmesi” (Büyüköztürk vd., 2013) durumunu ifade etmektedir. Çalışmada geçerliği etkileyen önemli faktörler arasında sayılan puanlayıcı yanlılığını önlemek amacıyla, yazmada yapılan hatalar, iki değerlendirici tarafından bağımsız bir şekilde tespit edilmiş, hata türleri altında sınıflandırılmış ve elde edilen sonuçlar karşılaştırılmıştır. Değerlendiriciler arasında özellikle hata türü açısından fikir ayrılığı bulunan noktalarda, yapılar incelenmiş ve gerektiğinde Almanca öğretiminde uzman 3. bir kişiden görüş

alınmıştır. Bu şekilde tespit edilen hataların doğru kategoriler altında ele alınması sağlanmıştır.

Güvenirliğin temel özelliği arasında “Aynı test ile aynı kişiler üzerinde yapılan ölçme sonuçlarının kararlılığı” (Büyüköztürk vd., 2013) bulunmaktadır. Çalışmada güvenilirliği sağlamak amacıyla iki uygulamaya dayalı yöntemlerden olan test – tekrar test uygulanmıştır. Bu kapsamda pilot uygulama yapılmış ve asıl çalışmada yer almayan 10 öğrenciye iki hafta arayla aynı yazma görevi verilmiş ve öğrencilerin yazma görevine verdikleri yanıtlar, hata tutarlılığı açısından gözden geçirilmiştir. İki araştırmacı ayrı ayrı verilen yanıtları incelemiş, verilen yanıtların birbirine yakın olduğu ve hata açısından uyumlu olduğunu tespit etmiştir. Elde edilen bu sonuçtan yola çıkarak yapılacak olan uygulamanın güvenilir olduğuna karar verilmiştir. Çalışmanın güvenilirliği ayrıca değerlendiriciler arası tutarlılık yöntemi ile de sağlanmaya çalışılmıştır. Değerlendiriciler arası tutarlılık “Bağımsız uzmanların değerlendirmeleri arasındaki uyum” (Büyüköztürk, 2013) olarak ifade edilmektedir. Bu kapsamda çalışmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla, araştırmacılar birbirinden bağımsız şekilde öğrencilerin yazılı yanıtlarını Almanca Yazılı Anlatım Değerlendirme Ölçeği (Çevik, 2015) yardımıyla tespit etmiş, kategoriler altında sunmuştur. Bu şekilde her iki araştırmacı yapılan hatalara ilişkin ayrı ayrı değerlendirmelerde bulunmuş ve yapılan değerlendirmeler tutarlılık açısından karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonucunda fikir ayrılığı bulunan konular tartışılmış ve tartışma sonucunda ortak görüşe varılmıştır. Bu şekilde, öznel sayılabilecek değerlendirmelerin önüne geçilmiştir.

Verilerin Analizi

Hataların çözümlenmesinde, Çevik (2015) tarafından uyarlanan Almanca Yazılı Anlatım Değerlendirme Ölçeği’nde yer alan dilsel yeterlilik hata ölçütleri esas alınmaktadır. Ölçek, Büyükikiz (2012) tarafından geliştirilen “Yabancılar İçin Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeği”, Sever’in (2004) “Kompozisyon Değerlendirme Ölçeği”, Demirel’in (1987) “Yazılı Anlatım Değerlendirme Formu”, Avrupa Ortak Başvuru Metni (2009), Kaminski’nin (2005) “Textanalysekriterien für Deutsch als Zweitsprache” (İkinci Dil Olarak Almanca için metin analiz kriterleri) adlı çalışmalardan yararlanılarak Çevik (2015) tarafından oluşturulmuştur (akt. Çevik, 2015). Almanca Yazılı Anlatım Değerlendirme Ölçeği’nde (Çevik, 2015) hatalar; içerik, dilsel yeterlilik, yazım kuralları, noktalama ve söz dağarcığı ana kategorileri altında yer alan ölçütler ile incelenebilmektedir. Ölçek, içerik olarak kompozisyonlarda hataları incelendiğinde, içerik ana kategorisi altında yer alan ölçütler hataların incelenmesinde kullanılmamıştır. Hatalar, dilsel yeterlilik, yazım kuralları, noktalama ve söz dağarcığı ana kategorileri altında yer alan ölçütler doğrultusunda ele alınmıştır.

Araştırmanın Etik İzinleri

Bu çalışmada, “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Yönergesi” esas alınarak, uyulması gereken tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında yer alan eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Çalışmada, uygulama yapılacak kurumdan gerekli izinler ve etik kurulu onayı alınmıştır. Bu kapsamda, bu çalışma için Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Etik Kurulunun 12.01.2021 tarih ve 01 sayılı kararında etik açıdan uygunluk kararı verilmiştir. Ayrıca çalışmada, Çevik (2015) tarafından geliştirilen Almanca Yazılı Anlatım

Değerlendirme Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin araştırmada kullanılabilmesi için Dr. Saliha Çevik'ten ölçek kullanma izni e - posta yoluyla alınmıştır.

BULGULAR

Almanca Yazmada Söz Dizimi, Biçimbilim, Yazım Hatası, Noktalama ve Söz Dağarcığı Açısından Yapılan Hatalara İlişkin Bulgular

Söz Dizimi Ölçütüne Göre Hatalara İlişkin Bulgular

Yazılı çalışmalardaki hataların söz dizimi ölçütüne göre toplam yanlış sayısı ve yanlış yüzde oranı Tablo 1'de yer almaktadır.

Tablo 1.

Söz Dizimi Ölçütüne Göre Hatalara İlişkin Toplam Hata Sayısı ve Yanlış Yüzde Oranı

Hata Ölçütü	Toplam Hata Sayısı	Hata Yüzdesi
Ana cümlede fiil ikinci sırada mı?	14	14,6
Yan cümlede fiil sonda mı?	6	6,2
Basit cümlede sıralama doğru mu?	41	42,7
Ve, ya da, ama, çünkü sıfır pozisyonunda mı?	5	5,2
Olumsuzlama doğru konumda mı?	4	4,2
Tümleç doğru konumda mı?	6	6,3
Soru cümlelerinde fiil doğru konumda mı	-	-
Bağlaçlar kurala uygun kullanılmış mı?	8	8,3
Cümlede geçerli zaman kurala uygun kullanılmış mı?	12	12,5
Toplam	96	100

Söz dizimi ölçütüne göre Almanca yazmada yapılan önemli bir hata türü ise, cümlelerde öğelerin yanlış sıralanışıdır. Bu kapsamda yapılan hataların %42,7'si basit cümlede sıralama hatası olduğu tespit edilmiştir. Hataların %14,6'sı ise, fiilin ikinci sırada yer almamasından kaynaklanmaktadır. Hataların %6,2'sinde ise, yan cümlede fiilin sonda bulunmadığı görülmektedir. Ayrıca cümlede geçerli zamana uyulmaması hataların %12,5'ini, bağlaçların kurala uygun kullanılmaması hataların %8,3'ünü oluşturmaktadır.

Biçimbilim Ölçütüne Göre Hatalara İlişkin Bulgular

Yazılı çalışmalardaki hataların biçimbilim ölçütü altında yer alan fiillere ilişkin toplam hata sayısı ve hata yüzde oranı Tablo 2 – Tablo 7'de yer almaktadır.

Tablo 2.

Fiillere İlişkin Toplam Hata Sayısı ve Hata Yüzdesi

Hata Ölçütü	Toplam Hata Sayısı	Hata Yüzdesi
Fiil çekimi doğru mu?	23	38,3
Düzensiz fiiller doğru mu?	3	5,0
Ayrılabilen fiiller doğru mu?	-	-
Doğru zaman kullanılmış mı?	12	20,0
Etken/ edilgen doğru kullanılmış mı?	-	-
Dilek ve isteme kipi doğru kullanılmış mı?	7	11,7
Dolaylı anlatım doğru verilmiş mi?	2	3,3
Yardımcı fiiller doğru kullanılmış mı?	11	18,3
Dönüşümlü fiiller doğru mu?	1	1,7
İşlevsel fiiller doğru mu?	1	1,7
Toplam	60	100

Fiiller ile ilgili yapılan hatalar incelendiğinde, en çok hatanın %38,3 oranında fiil çekimi ile ilgili olduğu görülmektedir. Hataların %20'sinde ise, zaman doğru kullanılmamıştır. Bununla birlikte yardımcı fiillerin doğru kullanılmaması hataların %18,3'ünü oluşturmaktadır. Dilek ve isteme kiplerinde yapılan hatalar ise, hataların %11,7'sini oluşturmaktadır.

Tablo 3.

Adlara İlişkin Toplam Hata Sayısı ve Yüzde Oranı

Hata Ölçütü	Toplam Hata Sayısı	Hata Yüzdesi
Sözcüklerin cinsi doğru mu?	-	-
Çoğul yapımı doğru mu?	6	16,7
Adların çekimi doğru mu?	27	75,0
İsimleşmiş fiiller doğru mu?	3	8,3
İsimleşmiş sıfatlar doğru mu?	-	-
Toplam	36	100

Adlar ile ilgili hatalar incelendiğinde, %75 oranında hataların adların çekiminden kaynaklandığı, çoğul yapımında ise %16,7 oranında hata yapıldığı görülmektedir.

Tablo 4.

Tanım Edatına İlişkin Toplam Hata Sayısı ve Yüzde Oranı

Hata Ölçütü	Toplam Hata Sayısı	Hata Yüzdesi
Belirli, belirsiz, sıfır tanım edatını ayırt edilebilmiş mi?	13	59,1
Tanım edatının çekimi doğru mu?	9	40,9
Toplam	22	100

Tanım edatı ile ilgili hatalar incelendiğinde, en çok hatanın %59,1 oranında belirli, belirsiz, sıfır tanım edatının ayırt edilememesinden kaynaklandığı, %40,9 oranında tanım edatının da yanlış çekimden kaynaklı olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 5.

Sıfata İlişkin Toplam Hata Sayısı ve Yüzde Oranı

Hata Ölçütü	Toplam Hata Sayısı	Hata Yüzdesi
Sıfat çekimi doğru mu?	15	88,2
Sıfat derecelendirmesi doğru mu?	2	11,8
Adlaşmış sıfat ve sıfat fiillerin (ortaç) çekimi doğru mu?	-	-
Toplam	17	100

Sıfatlar ile ilgili hatalar incelendiğinde, hataların %88,2 oranda sıfat çekimi ile ilgili olduğu, %11,8’inde ise sıfat derecelendirmesinin yanlış yapılmasından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Tablo 6.

Zamire İlişkin Toplam Hata Sayısı ve Yüzde Oranı

Hata Ölçütü	Toplam Hata Sayısı	Hata Yüzdesi
Şahıs zamirlerinin kullanımı doğru mu?	13	43,3
İyelik zamirleri doğru kullanılmış mı?	14	46,7
Belirsiz zamirler doğru kullanılmış mı?	1	3,3
“Es”, “man” kullanımı doğru mu?	2	6,7
Toplam	30	100

Zamirler ile ilgili hatalar incelendiğinde, hataların %46,7’sinin iyelik zamirlerinin yanlış kullanılmasından, %43,3’ünün ise şahıs zamirlerinin yanlış kullanılmasından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

Tablo 7.

Edata İlişkin Toplam Hata Sayısı ve Yüzde Oranı

Hata Ölçütü	Toplam Hata Sayısı	Hata Yüzdesi
Edatlardan sonra çekim hali doğru mu?	12	48,0
Değişken edatlar doğru kullanılmış mı?	5	20,0
Zaman edatları doğru kullanılmış mı?	2	8,0
Edatlı fiiller doğru kullanılmış mı?	-	-
Edatlı kullanılan zamirler doğru kullanılmış mı?	6	24,0
Toplam	25	100

Edatlar ile ilgili hatalar incelendiğinde ise, toplamda 25 hatanın edatlarla ilgili olduğu görülmektedir. Edatlardan sonra yanlış çekim hataların %48’ini oluşturmaktadır. Değişken edatlarda yapılan hatalar %20, edatlı kullanılan zamirlerde hatalar %24 oranında yapıldığı görülmektedir.

Yazım Hatalarına İlişkin Bulgular

Yazılı çalışmalardaki yazım hatalarına ilişkin toplam yanlış sayısı ve yanlış yüzdesi Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8.

Yazım Hatalarına İlişkin Toplam Hata Sayısı ve Yüzde Oranı

Hata Ölçütü	Toplam Hata Sayısı	Hata Yüzdesi
Büyük – küçük yazımı kurala uygun yapılmış mı?	32	47,8
Bitişik –ayrı yazımı doğru mu?	3	4,5
Kelimelerin yazımı doğru mu?	27	40,2
“Sch” – “ch” – “eu” – “ei” – “ä” – “ü” yazımı doğru mu?	5	7,5
Toplam	67	100

Yazım hataları incelendiğinde, %47,8 oranında hatanın büyük – küçük yazım kuralına uygun yapılmayan yazım hatalarından oluştuğu görülmektedir. Ayrıca %40,2 oranında hatada kelimenin yazımının doğru olmadığı da tespit edilmiştir. En sık yapılan ikinci yazım hatası olduğu anlaşılmaktadır. “Sch”- “ch”- “eu” – “ei” – “ä” – “ü” yazımı hatasına ise sadece %7,5 oranında (5 hata) hataya rastlanılmıştır. Bitişik – ayrı yazım hatası da toplamda 3 hata (%4,5) ile az yapılan hatalar arasında yer almaktadır.

Noktalama Hatalarına İlişkin Bulgular

Noktalama hatalarına ilişkin toplam yanlış sayısı ve yüzde oranı Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9.

Noktalama Hatalarına İlişkin Toplam Hata Sayısı ve Yüzde Oranı

Hata ölçütü	Toplam Hata Sayısı	Hata Yüzdesi
Cümle sonunda noktalama yapılmış mı?	-	-
Cümleler arası virgül kullanılmış mı?	25	96,2
Sıralamada virgül kullanılmış mı?	-	-
Eklemelerde virgül kullanılmış mı?	-	-
Doğrudan anlatımlarda noktalama doğru mu?	1	3,8
Toplam	26	100

Noktalama hataları incelendiğinde, hataların neredeyse tamamı (%96,2) cümleler arası virgülün kullanılmamasından kaynaklandığı görülmektedir. Özellikle “weil” (Türkçede çünkü) ve “dass” bağlaçlarının olduğu yan cümlelerde virgüllerin eksik bırakıldığı görülmektedir. Bunun dışında cümle sonunda noktalama, sıralamalarda, eklemelerde virgül yerinde kullanılmıştır. Öğrencilerin yazılı metinlerde yaptıkları az sayıda doğrudan anlatımlarda ise, sadece bir tanesinde noktalama doğru kullanılmamıştır.

Söz Dağarcığına İlişkin Bulgular

Söz dağarcığına ilişkin toplam yanlış sayısı ve yüzde oranı Tablo 10’da yer almaktadır.

Tablo 10.

Söz Dağarcığına İlişkin Toplam Hata Sayısı ve Yüzde Oranı

Hata Ölçütü	Toplam Hata Sayısı	Hata Yüzdesi
Doğru kelime oluşturabilmiş mi?	32	58,2
Sözcük kullanımı yerinde mi?	23	41,8
Toplam	55	100

Söz dağarcığına ilişkin hatalar incelendiğinde, %58,2 oranında hatanın doğru kelime oluşturulamamasından kaynaklandığı anlaşılmıştır. Bununla birlikte doğru kelimenin oluşturulamaması konusunda %41,8 oranında hatanın yerinde olmayan sözcük kullanımından kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Almanca Yazmada Söz Dizimi, Biçim Bilim, Yazım Hatası, Noktalama ve Söz Dağarcığı Konusunda Yapılan Hataların Toplam Sayısı ve Oranına İlişkin Bulgular

Almanca yazmada yapılan hatalar söz dizimi, biçim bilim, yazım hatası, noktalama ve söz dağarcığı kategorileri altında toplam hata sayısına ve yüzde oranına göre incelenmiş, elde edilen bulgular Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11.

Almanca Yazmada Söz Dizimi, Biçim Bilim, Yazım Hatası, Noktalama ve Söz Dağarcığı Konusunda Toplam Hata Sayısı ve Yüzde Oranına İlişkin Bulgular

Hata Kategorisi	Toplam Hata Sayısı	Hata Yüzdesi
Söz Dizimi	96	22,1
Biçim Bilim	190	43,8
Yazım Hatası	67	15,4
Noktalama	26	6,0
Söz Dağarcığı	55	12,7
Toplam	434	100

Tablo 11 incelendiğinde, en yüksek hata oranının %43,8 (190 hata) ile biçim bilim kategorisinde yapıldığı görülmektedir. İkinci en büyük hata ise, söz dizimi kategorisinde yapılmaktadır. Söz dizimi konusunda %22,1 oranında (96 hata) yapılmıştır. Üçüncü sırada ise, yazım hataları gelmektedir. Örnekleme katılan öğrenciler %15,4 oranında (67 hata) yazım hataları yapmıştır.

TARTIŞMA

Almanca yazmada yapılan hataların incelenmesini amaçlayan bu çalışmanın birinci araştırma sorusu “Almanca öğretmeni adayları Almanca yazmada söz dizimi, biçimbilim, yazım hatası, noktalama ve söz dağarcığı açısından hangi konularda hata yapmaktadır?” sorusudur. Bu sorunun cevaplanması amacıyla yapılan araştırmada elde edilen bulgular göstermektedir ki, örnekleme yer alan Almanca öğretmenliği öğrencileri en çok söz dizimi ölçütünde hatalar yapmaktadır. Bunlar arasında basit cümlede yanlış sıralama, ana cümlede fiilin ikinci sırada yer almaması ve yan cümlede fiillerin sonda bulunmaması gibi konularda hatalar-gözlemlenmektedir.

Biçim bilim ölçütüne göre yapılan hatalar incelendiğinde ise, en çok hatanın fiiller ile ilgili olduğu görülmektedir. Bunlar arasında fiil çekiminin doğru yapılmaması, doğru zamanın kullanılmaması, yardımcı fiillerin doğru kullanılmaması, dilek ve isteme kipinin doğru kullanılmaması, yanlış fiilin kullanılması gibi hatalar en sık yapılan hatalar olarak tespit edilmiştir. Biçim bilim ölçütü altında yer alan adlara ilişkin hatalarda ise en çok ad çekiminde hatalar gözlemlenmektedir. Ad çekimi ile yakından ilişkili olan tanım edatında yapılan hatalarda ise belirli, belirsiz ve sıfır tanım edatının doğru ayırt edilmesi ve tanım edatının doğru çekimidir. Almanca öğretmeni adaylarının daha sık hata yaptıkları diğer bir konu ise sıfatlar ile ilgilidir. Sıfat çekiminde hatalı çekim ve kullanılması gereken bir sıfatın yerine uygun olmayan bir sıfatın kullanılması da yapılan hatalar arasında yer almaktadır. Zamirlerde yapılan hatalar incelendiğinde, en çok hatanın iyelik ve şahıs

zamirlerinde yapıldığı görülmektedir. Edatlarda ise özellikle edatlardan sonra çekimin yanlış olduğu tespit edilmektedir.

Yazım hatalarında ise, en çok büyük – küçük yazımda hataların yapıldığı görülmektedir. Bununla birlikte, kelimelerin yazımında hatalar da görülmektedir. Noktalama hatalarında ise, en çok cümleler arası virgül kullanımında hatalara rastlanılmaktadır. Söz dağarcığına ilişkin hatalar incelendiğinde, doğru kelime oluşturmada zorlanıldığı görülmektedir. Bununla birlikte yerinde olmayan sözcük kullanımı da yapılan hatalar arasında göze çarpmaktadır.

Çalışmanın ikinci araştırma sorusu ise: “Almanca öğretmeni adayları Almanca yazmada söz dizimi, biçimbilim, yazım hatası, noktalama ve söz dağarcığı açısından yaptıkları yanlışların toplam sayısı ve oranı nedir?” sorusudur. Bu sorunun cevaplanması amacıyla toplam hata sayısı ve yüzde oranları incelendiğinde, en çok hatanın %43,8 ile biçim bilim kategorisi altında yer alan konularda yapıldığı anlaşılmaktadır. Biçim bilimde ise özellikle fiiller konusunda hatalara daha sık rastlanılmaktadır. İkinci en sık yapılan hatalar ise söz dizimi kategorisi altında yer almaktadır. Bu kategoride ise, en çok basit cümle kuruluşunda hatalar yapıldığı anlaşılmaktadır. Üçüncü en sık yapılan hatalar ise, yazım hataları olarak göze çarpmaktadır.

Örnekleme yer alan öğrencilerin hataları, diğer araştırmalarda yapılan hata türleri ile karşılaştırıldığında, Çevik (2015) tarafından yapılan araştırmada elde edilen bulgulara benzer bulguların elde edildiği görülmektedir. Nitekim, bu araştırmada Çevik (2015) tarafından geliştirilen Almanca Yazılı Anlatım Değerlendirme Ölçeği'nin kullanılması, hataların hata kategorilerine ve belirlenen ölçütlere göre karşılaştırılmasına imkân tanımaktadır. Çevik'in (2015) örnekleminde yer alan ve zorunlu hazırlık eğitimi gören Alman Dili Edebiyatı öğrencileri de %54,47 oranında biçim bilim kategorisinde hata yapmıştır. Biçim bilim kategorisinde ise en çok fiile bağlı yanlışlar tespit edilmektedir (Çevik, 2015). Bu çalışmada elde edilen bulgu da, Çevik'in (2015) çalışmasında elde edilen bulgular ile örtüşmektedir. Ancak Çevik'in (2015) araştırmasında, ikinci en sık yapılan hatalar yazım kurallarında yapılmaktadır. Bu oran %17,9 olarak belirlenmektedir. Ancak, bu çalışmada en sık yapılan ikinci hata türü %22,1 ile söz dizimi hatalarından oluşmaktadır. Çevik'in (2015) araştırmasında ise, ikinci en sık yapılan hata türü %17,9 ile yazım kurallarında rastlanılmaktadır. Söz dizimi hataları ise %12,6 oranında yapılmaktadır. Çevik'in (2015) çalışmasında elde edilen bulgular ile mevcut çalışmada elde edilen bulgularda söz dizimi ve yazım kuralları kategorilerinde yapılan hata sayılarında farklılıkların olduğu görülmektedir. Ancak mevcut araştırmada söz dizimi kategorisinde sıklıkla yapılan hatalar basit cümle sıralama hataları olarak belirlenmektedir. Çevik'in (2015) çalışmasında da söz dizimi kategorisinde en sık yapılan hatalar basit cümlede sıralama hataları olarak tespit edilmektedir. Dolayısıyla, bu konuda iki çalışmada da benzer bulgular elde edilmiştir. Kırmızı'nın (2016) yaptığı araştırma ise mevcut araştırma ile benzer bulguların elde edildiğini göstermektedir. Buna göre, örnekleme katılan ve Alman Dili Edebiyatı bölümünde okuyan öğrenciler yazdıkları kompozisyonlarda en sık oranda (%73) dilbilgisi hatası yapmıştır. Söz dizimi hatalar ise, en sık yapılan (%9,3) ikinci tür hatalar olarak tespit edilmektedir. Kelime seçimi hataları, hataların %12'sini yazım ve noktalama hataları ise %5,7'sini oluşturmaktadır. Erdoğan (2011) ise, Selçuk Üniversitesi'nde Almanca hazırlık eğitimi alan Alman Dili Edebiyatı öğrencilerinin yazdıkları metinlerde en çok cümle dizimi konularında hatalara rastlanılmaktadır. Elde edilen bulgular karşılaştırıldığında, farklı örneklemlerde yapılan hatalarda benzerliklerin yanı sıra farklılıkların da olabileceğini göstermektedir. Farklılıkların kaynağının ise araştırılması gerekmektedir. Olası kaynaklar arasında

yabancı dil öğrenme geçmişi, dil öğretim yönteminde farklı yaklaşım ve tekniklerin uygulanması gibi konular yer alabileceği göz önünde bulundurulmalı ve derinlemesine incelenmelidir.

Yapılan çalışmalarda hataların olası nedenleri arasında, Türkçe ve Almanca arasında aktarım yapılması ve iki dil arasındaki farkların ayırt edilememesi olarak ifade edilmektedir (Çevik, 2015). Bu çalışmada da hataların olası kaynakları incelendiğinde, sözcük kullanımındaki hataların bir kısmının diller arası yanlış aktarımdan kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Örneğin, Almancada “respektabel” ve “ehrenwert” sözcüğü Türkçede “saygın” anlamına gelmektedir. Ancak öğrenciler, hitabında bu kelimeyi Türkçede “Sayın” anlamına gelen “Sehr geehrte/r” yerine kullanarak yerinde olmayan bir kullanım biçimine dönüştürmüştür. Burada bir genellenin söz konusu olduğu da anlaşılmaktadır. Öğrenci “saygın” anlamıyla öğrenmiş olduğu bu sözcüğü, genelleyerek “sayın” anlamında kullanmıştır. Yerinde kullanılmayan sözcüklerin diğer bir kaynağı ise, diller arası aktarım olgusuna dayandırılabilir. Bu şekilde, daha önceden öğrenilmiş olan ve diğer bir yabancı dilde kullanılan sözcükler kullanım biçimleriyle birlikte, öğrenilen yeni dile aktarılmaktadır. Yerinde olmayan veya yanlış sözcük kullanımlarında, hem ana dil olan Türkçeden hem de yabancı dil olan İngilizceden aktarımların yapıldığı görülmektedir. Örneğin, doğum gününde aldığı en beğendiği hediyesini Almancada “Lieblingsgeschenk” sözcüğünü kullanmak yerine İngilizcedeki “favourite Geschenk” (Türkçede favori hediye) olarak ifade etmektedir. Kırmızı (2016) da yaptığı araştırmada yazım – noktalama hatalarının %23’ünü, kelime seçiminde %40’ını ve söz dizisinde %40’ını olumsuz aktarım etkisine bağlamaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yabancı dil öğrenirken hataların bir eksiklik olarak algılanmaması, tam aksine öğrenme sürecinin bir parçası olarak görülmesi gerekmektedir. Almanca, Türkçe ve İngilizcedeki dil yapılarının karşılaştırmalı şekilde incelenmesi, farklılık ve benzerliklerine değinilmesi, öğrencilerin Almancada dilsel yapıları kullanırken bilinçli kararlar almasına yardımcı olacaktır. Bununla birlikte, yazılı metinlerdeki hataların öğrenciler tarafından bireysel veya eşli ve grup çalışmalarında tespit edilmesi, nedenlerinin tartışılması gibi bilinçli hata düzeltimi gibi etkinlikler hataların tekrarlanması ve önüne geçilmesinde yardımcı olacaktır. Öğrencilere hata yapmanın, dil öğrenme sürecinde olağan bir durum olduğu, ancak hataların kaynağının bilinmesi ile birlikte daha az hata yapılabileceği anlatılmalı, onları yaptıkları hatalar konusunda bilinçlendirmelidir.

Almanca yazmada hata analizi yapan diğer çalışmalar ile bu çalışmadan elde edilen bulgular, farklı örneklemeler üzerinde de olsa, bazı hata türlerinde benzer hataların yapıldığı, ancak bazı hata türlerine göre farklı bulgular elde edildiği görülmektedir. Örneğin; biçim bilim altında yer alan fiiller ve fiil çekiminde hatalar hem mevcut çalışmada hem de Çevik (2015) tarafından yapılan çalışmada ortaya konulmaktadır. Söz dizimi konusunda da benzer bulgular söz konusudur, Erdoğan (2011), Kırmızı (2016) ve Çevik (2015) bu yönde yapılan hataların sıklığını dile getirmektedir. Ancak hataların yapılma sıklığı çalışmalar arasında farklılıklar göstermektedir. Dolayısıyla, her ne kadar hataların kaynağı genel olarak dil içi veya diller arası olumsuz aktarım olgusuna dayandırılrsa da, her öğrencinin kendisine özgü bir hata eğiliminin olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Öğrenme süreci, dil öğrenme geçmişi, genel olarak dil öğrenme deneyimleri, Almanca öğrenme deneyimleri, dilsel yapılarla ilişkin farkındalık düzeyi hataların yapılma sıklığını belirleyen ve hataları adeta kişiselleştiren nedenler olarak

görülebilir. Bu konuda yapılacak nitel veya nicel çalışmalar ile Almanca yazmada yapılan hataların kaynağı daha derinlemesine ortaya konulabilecek ve hataları tekrarlanması engellenebilecektir. Bu şekilde, genel olarak Almancada özelden ise Almanca yazma konusunda hatasız metinlerin oluşması sağlanmış olacaktır.

Katkı Beyanı Oranı: Yazarlar araştırma fikrini birlikte oluşturmuştur. Birinci yazar literatür taraması, verilerin analizi, rapor haline getirilmesi ve bulguların yorumlanması aşamalarında görev almıştır. İkinci yazar literatür taraması, verilerin toplanması, veri analizi ve bulguların yorumlanması aşamalarında görev almıştır.

KAYNAKLAR

- Boncuk, A. (2020). 2023 Vizyon belgesinde öğretmenlik mesleğine ilişkin politikaları öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Anatolian Turk Educational Journal*, 2(1), 55-73.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Can, E., & Topçuoğlu Ü. (2019). Öyküleyici metin türünde yazma becerisini geliştirmeye yönelik bir uygulama. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(1), 190-204. <https://doi.org/10.16916/aded.477355>
- Çakır, İ. (2010). Yazma becerisinin kazanılması yabancı dil öğretiminde neden zordur? *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(28), 165-176.
- Çevik, S. (2015). Almanca hazırlık öğrencilerinin yazılı anlatım yanlışlarının çözümlenmesi. (Tez No. 393386) [Doktora tezi, Ankara Üniversitesi -Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Demir, T. (2013). Türkçe eğitiminde yaratıcı yazma becerisini geliştirme ve küçürek öykü. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(19), 343-357.
- Epçeli, N. (2011). *Analyse und Bewertung von Grammatikfehlern im Studienvorbereitenden Deutschunterricht an der Trakya Universität*. (Unveröffentlichte Dissertation). Trakya Universität, Institut für Sozialwissenschaften, Trakya.
- Erdoğan, E. (2011). *Eine fehleranalytische Untersuchung bei den DaF-Studentinnen der Vorbereitungsklasse*. (Unveröffentlichte Magisterarbeit). Universität Selçuk, Institut für Erziehungswissenschaften, Konya.
- Gedik, Ü. (2019). *Yabancı dil olarak Farsça öğrenen Türk öğrencilerin yazılı anlatımlarının hata çözümlenmesi yöntemine göre değerlendirilmesi*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi]. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Goethe Zertifikat. (2015). *Goethe Zertifikat Modellsatz B1. Schreiben*. https://bfu.goethe.de/b1_mod/schreiben.php. Erişim tarihi: 01.12.2020.
- Gültekin, M. (2020). Değişen toplumda eğitim ve öğretmen nitelikleri. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 10(1), 654-700. <https://doi.org/10.18039/ajesi.682130>
- Karapınar, M. (2016). *İlköğretim son sınıf öğrencilerinin ana dili kavramına ve dört temel dil becerilerine yönelik metaforik algıları*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü, Kayseri.

- Kılıç, D. (2019). *Öğretmen adaylarının kullandıkları dil öğrenme stratejileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Burdur.
- Kırmızı, B. (2016). Almanca bölümü öğrencilerinin Almanca yazılı anlatım becerilerinin değerlendirilmesi. *Journal of Turkish Language and Literature*, 2(4), 90-100. <https://doi.org/10.20322/littera.271936>
- Oflaz, A., & Bolat, H. (2012). Almanca öğreniminde ana dili ve İngilizce kaynaklı girişim hataları. *Turkish Studies*, 7(1), 1635 – 1651.
- ÖSYM (2020). 2020 Yükseköğretim Kurumları Sınavı (YKS) Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu. <https://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2020/YKS/tkilavuz13082020.pdf>, adresinden 17.04.2021 tarihinde edinilmiştir.
- Özkayran, A. (2019). *Yükseköğretim öğrencilerinin İngilizce yazma etkinliklerinde yaptıkları hataların analizi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Recepoglu, S., & Recepoglu, E. (2019). Öğretmen adaylarının özyeterlik algıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik motivasyonları arasındaki ilişki. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(4), 779-814.
- Sarıer, Y. (2020). Meslek Lisesi Öğrencilerinin Gözünden İdeal Öğretmen Özellikleri ve Becerileri. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(4), 294-306. <https://doi.org/10.34056/aujef.711581>
- Taş, İ. D. (2020). Çeşitli ülkelerde öğretmen değerlendirme. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 311-332.
- Tiryaki, E. N., & Demir A. (2016). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Yazma Becerisine Yönelik Metaforik Algıları/Turkish Teacher Candidates' Metaphorical Perceptions Related to Writing Skills. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(33), 18-27.
- Uçar, M. M. (2020). A1 düzeyindeki Almanca öğrencilerinin yazılı ürünleri üzerine bir hata analizi. *Alman Dili ve Kültürü Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 89 – 101.
- Uyar, Y. (2016). Yazma becerisini geliştirmeye yönelik araştırmalar: Son çeyrek asrın değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 11(3), 2273-2294. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9479>
- Yapucuoğlu, M. D., & Gündoğdu, K. (2020). Öğretmenlik Meslek Bilgisi Derslerine İlişkin Program Değişikliklerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 33-52.

Extended Abstract

Purpose

In this study, it is aimed to examine the errors in German texts written by 1st and 2nd grade students studying in the German language teaching undergraduate program and to determine which types of errors the students make the most.

In this context, an answer to the research questions presented below is sought:

1. In what aspects of syntax, morphology, spelling, punctuation and vocabulary do prospective German teachers make mistakes when writing in German?
2. What is the total number and rate of errors made by prospective German teachers in terms of syntax, morphology, spelling, punctuation, and vocabulary when writing in German?

Method

In the study, the content analysis method, one of the qualitative research methods, was employed. Responses to written tasks were examined with content analysis.

20 students from a state university in Turkey who are in their first and second year of study and are receiving German lessons at B1 level took part in the study. The study was carried out in the fall semester of the 2020-2021 academic year. 16 of the participants are female and 4 male. 10 participants are students of German as a foreign language in the first year and 10 are students in the second year. None of the participants was ever in Germany and all of them learned German in Turkey. Participants' first foreign language is English, and their second foreign language is German. It can be said that the levels of students in terms of linguistic, educational and socio-cultural aspects are close to each other.

In order to determine the errors in German writing, the participants were presented with tasks from the "Goethe Zertifikat B1" exam carried out in 2015. In this context, three writing tasks were selected. To summarize the first exercise, the student celebrated his/her birthday one week ago. However, his/her friend could not attend the celebration because he/she was sick. The student was required to write an 80-word e-mail to his/her friend who could not attend his/her birthday. The topics to be addressed in the e-mail were how the celebration was, the gift he/she finds special and its reason, and an invitation to his/her friend to a meeting. The points that the student should pay attention to while writing this e-mail, namely the address, introduction, ordering, points to be touched on and the result were included in the writing instruction.

The second writing task, on the other hand, was to write his / her own opinion / point of view for the discussion on "Personal contacts and the Internet" that the student watches on television. The task also contained guidelines on this subject. "You saw a discussion program on television on the subject of "Personal Contacts and the Internet". You will find the following opinion in the show's online guest book: I think it's bad that face-to-face meetings are becoming increasingly rare. Friends often live very far apart. And then you are glad about having Internet. Moreover, personal contacts cannot be replaced by contacts on the Internet!" (Goethe Zertifikat, 2015). With this information given, the students were expected to write their opinions.

In the third writing task, the students were expected to write an e-mail addressed to the course director's request to an interview about personal goals. However, the student

would not be able to attend the interview on the specified day and time. The student had to write an e-mail of about 40 words to apologize politely and state why they could not attend. The directive also stated that addressing, greeting and conclusion parts should not be forgotten (Goethe Zertifikat, 2015).

The students were given the three writing tasks mentioned above and 45 minutes to write the texts. Before writing, it was committed that the written texts would not be assessed as grades, in order to provide a comfortable writing environment while writing.

The error analysis is based on language competence error criteria that are included in the German evaluation scale for written expressions adapted by Çevik (2015). In order to avoid bias of the evaluators, which is one of the important factors influencing the validity of the study, the errors made in writing were determined independently by two evaluators, classified according to error types and the results obtained were compared.

Results

The study revealed that most common errors were made in the category morphology. 43.3% of the errors could be categorized under the aspect morphology. The second most occurring errors were errors related to syntax. 22.1% of total errors were identified as syntax errors. The third most common errors were made in the category orthographic errors. 15.4 % of total errors were determined as orthographic errors. Furthermore, as a result of the research, it appears that most errors were made in the case of the upper and lower case. Furthermore, errors are also observed in the spelling of the words. In punctuation errors, most common mistakes are encountered in using commas between sentences. When the errors related to the vocabulary are examined, it is seen that it is difficult to form the correct word. Among the mistakes made, the use of inappropriate words stands out.

Discussion

The study revealed that the research findings show similarities to prior research findings as the most common errors could be identified as interference errors. Furthermore, most errors could be specified as errors under the morphology, which means that prospective German language teachers encounter difficulties in this field and needs to be supported.

Conclusion

Based on the study findings, it can be recommended to support prospective German language teachers especially in morphology and syntax of the German language. With qualitative or quantitative studies on this subject, the source of errors made in writing in German will be revealed in more depth and the repetition of the mistakes will be prevented. In this way, error-free texts will be created in the German language in general and in written German especially.

Etik Kurul Belgesi: Bu çalışma için Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Etik Kurulunun 12.01.2021 tarih ve 01 sayılı kararında etik açıdan uygunluk kararı verilmiştir.